

планування на підприємствах, що ринкові важелі управління народним господарством необхідно органічно поєднувати з державним регулюванням.

У сучасних умовах переходу України до ринкової економіки для нашого суспільства постає надзвичайно важливе завдання: сформувати у молодого покоління новий тип економічного мислення. Це завдання частково реалізується через економічну освіту, яку набувають студенти системи ВНЗ. Необхідно орієнтувати нові навчальні програми з економічних дисциплін на вивчення проблем ринкової системи економіки загалом, особливо таких важливих параметрів та атрибутів ринку, як попит і пропозиція, механізм ринкового саморегулювання, конкуренція тощо. Адже „зрівнялівка” та „індивідуалізація” у підході до людини як фактори адміністративно-командної системи економіки відходять в минуле, а саме: конкурентні засади, творча підприємницька ініціатива та інші суто ринкові важелі розвитку суспільства мають тепер все вагомніше значення. Випускники вищої школи в таких умовах не тільки повинні оволодіти потрібними їм в умовах ринку економічними знаннями, але й навчитися швидко орієнтуватися в економічних процесах, оперативно приймати раціональні самостійні рішення, поєднувати гуманістичні та економічні інтереси. Всі ці елементи і виступають складовими сучасного економічного мислення.

Для досягнення мети формування у студентів такого типу мислення викладачам ВНЗ варто ширше застосовувати нові активні форми вивчення економічної теорії: проведення семінарських занять з використанням елементів змагальності та творчості в обговоренні проблем, розвиток форм самостійної роботи студентів, використання сучасних методів тестування тощо. Особливого значення набуває розвиток наукової студентської роботи і проведення наукових студентських конференцій. Не менш важливим напрямком формування економічного мислення виступає також проведення занять зі спецкурсів, таких, зокрема, як „Основи менеджменту та маркетингу”. Вони дають можливість розвивати студента як особистість, навчати його мистецтву спілкування з людьми, виховувати навички культури поведінки, загалом, і підприємницької культури, зокрема.

Отже, активізація форм навчання з вивчення економічних дисциплін сприятиме формуванню сучасного економічного мислення студентської молоді. Це мислення повинно спиратися не лише на глибокі знання економічних процесів суспільного життя, але й на почуття громадянського обов’язку і особистої відповідальності кожного за участь у цих процесах.

Вікторія Драник

Національний технічний університет України “Київський Політехнічний інститут”

ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМ КОЛЕКТИВОМ ЯК СФЕРОЮ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ (ТЕЗИ)

© Драник В., 2008

Як і в будь-якій сфері життя людини, в управлінні існує багато наукових розробок, які сприяють вирішенню тих чи інших проблем, що виникають з часом. До проблем управління належать такі, наприклад, як індивідуум і колектив, мотивація до праці, конфлікти, кадровий склад, кваліфікаційний рівень, соціально-психологічний клімат, роль керівника трудового колективу у вирішенні всіх цих проблем управління. Ці проблеми стосуються насамперед соціальної сфери життя людини. До цього можна додати і виробничу, і психологічну, і моральну сфери життєдіяльності людини. Але вирішальне значення мають філософські аспекти існування самого управління та можливості оптимізації управління трудовим колективом. Адже ті процеси, що відбуваються в управлінні, та і саме управління загалом мають суперечливий характер, що в філософській науці визначається як єдність і боротьба протилежностей. Проте водночас на цей філософський канон має вплив існування колективної праці, що є проявом такої властивості людей,

як суспільна діяльність. А чи правомірно на цій основі вести мову про єдність? Це питання для філософської думки. Насправді, як сумісно можуть існувати такі несумісні категорії, як індивідуум і колектив, чому у, здавалося б, злагодженому колективі існують конфлікти і чому вони неминучі?

Взагалі взаємодія філософії із різними сферами життя має свої особливості, головною з яких є здатність філософської думки осмислювати усі ці сфери. За допомогою філософської думки здійснюється пізнання і визначення у часі і просторі сфер існування людини. Отже, філософія є основою визначення напрямів подальшої конкретизації у вигляді наукових розробок, що здійснюються в межах тієї чи іншої науки.

Іншою особливістю зазначеної взаємодії є вплив розвитку конкретних наук, що відображають і досліджують сфери життя людини, на філософську думку. У міру розвитку наук з часом відбуваються наукові відкриття, що дають змогу розширити світовідчуття людини і, як наслідок, дають поштовх до активізації філософської думки, до виникнення нових філософських побудов. Власне, ці особливості випливають із самого поняття “взаємодія”. Ще древньогрецький філософ Протагор вимовив: “Ні теорія без практики, ні практика без теорії не мають значення” [1, с. 51]. Філософську думку треба визнати своєрідною теорією для подальших впроваджень у вигляді практичних розробок. Доречно навести таку цитату: “Людина відчуває духовну потребу в тому, щоб мати цілісне уявлення про світ; вона, за висловом С.Н.Булгакова, не може чекати з задоволенням цієї потреби доти, доки майбутня наука дасть достатній матеріал для цієї мети; їй необхідно також одержати відповіді і на питання, які виходять за поле позитивної науки і не можуть бути нею навіть й усвідомлені” [2, с. 6]. Отже, філософська думка випереджає практику.

1. Лункевич В.В. *От Гераклита до Дарвина. Т. 1.* – М.: ОГИЗ, Биомедгиз, 1936. 2. Спиркин А.Г. *Философия: Учебник.* – М.: Гардарики, 2000.

Людмила Лобик

Прикарпатський інститут імені М. Грушевського МАУП

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА ПРО ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СРОДНОЇ ПРАЦІ І ОСВІТИ ТА ЇХ РОЛЬ У ЖИТТІ ЛЮДИНИ (ТЕЗИ)

© Лобик Л., 2008

Головними рекомендаціями Г.Сковороди щодо вибору гідного життєвого шляху і досягнення особистого щастя є самопізнання і богопізнання, які по суті ідентичні. Адже людина, що керується принципом „пізнай себе”, приходять до Бога. Розвиваючи ці ідеї, мислитель вперше в українській освіті наголосив на тому, що основою правильного, відповідного природі (це „найкращий учитель” [1, с. 337]) розвитку особистості, який веде до щасливого життя, повинні бути схильності, здібності та обдарування людини.

Щастя у житті, за Сковородою, тісно пов'язане зі спорідненою діяльністю („сродною працею”). Якщо людина займається такою працею, спосіб її життя набуває гармонійності. Вона усвідомлює свою значущість, внутрішньо впевнена в тому, що виповнює Божий намір щодо неї, сміливо дивиться у майбутнє. Вона відчуває свою єдність з іншими і прагне зробити якомога більше добра для людей і світу загалом.

Люди, котрі пізнали себе, тобто свої природні здібності, даровані кожній людині Богом, здатні розбудувати щасливе життя цілого суспільства. У цьому суспільстві головною метою освіти має бути розвиток і зміцнення творчих духовних сил людини. Освіта повинна бути, як вважав Г. Сковорода, доступною для всіх, а її методи сприяти самопізнанню та моральному вдосконаленню.

Через людей, діяльність яких є „сродною”, а отже, щасливих, суспільне життя очищується від усіх тих вад, про які писав філософ у багатьох своїх творах, зокрема у Пісні 10-й „Саду